

4. Косенко Ю. М. Вчитель як суб'єкт навчально-ігрової діяльності у спеціальній школі. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія* : зб. наук. праць НПУ ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2013. № 23. С. 127–130.

5. Косенко Ю. М. Проблема дидактичної гри у навчанні розумово відсталих школярів. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*: зб. наук. праць НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. № 19. С. 84–88.

6. Косенко Ю. М. Сутність дидактичної гри як методу навчання. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології* : науковий журнал Сум. ДПУ ім. А. С. Макаренка. Суми: Сум. ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2011. № 8. С. 184–191.

7. Мерсіянова Г. М. Выполнение практических заданий учащимися вспомогательной школы. К.: Радянська школа, 1985. 81 с.

Вікторія АНТОНЕНКО

магістрантка спеціальності 016
Спеціальна освіта
(016.02 Олігофренопедагогіка)
Сумський державний педагогічний
університет імені А.С. Макаренка
Науковий керівник – **О. В. БОРЯК**,
доктор педагогічних наук, професор

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ КОРЕКЦІЇ ПРОЦЕСІВ ЧИТАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ЛЕГКИМ СТУПЕНЕМ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ПОРУШЕНЬ

Стаття присвячена вивченню та корекції процесів читання у молодших школярів з інтелектуальними порушеннями легкого ступеня. Визначено ефективні методи та принципи корекції процесів читання, їх особливості та специфіку. Обґрунтовано доцільність індивідуалізації навчання та застосування диференційованого підходу до цієї категорії дітей.

Ключові слова: корекція, інтелектуальні порушення, процеси читання, організаційно-педагогічні засади, диференційований підхід.

The article is devoted to the study and correction of reading processes in younger schoolchildren with mild intellectual disabilities. Effective methods and principles of correction of reading processes, their features and specificity have been determined. The expediency of individualizing education and applying a differentiated approach to this category of children is substantiated.

Key words: correction, intellectual disabilities, reading processes, organizational and pedagogical principles, differentiated approach.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У сучасному світі, де вміння читати є необхідною умовою для успішної адаптації людини до життя, має значення розуміння особливостей процесу читання

у молодших школярів із легким ступенем інтелектуальних порушень. Це важливе питання в сфері педагогіки та психології, оскільки дитина з інтелектуальними порушеннями може мати труднощі з оволодінням навичками читання.

Наукова спільнота зосереджується на пошуку ефективних методів корекції процесів читання у молодших школярів з легким ступенем інтелектуальних порушень. Деякі з найбільш актуальних досліджень в цій області включають наступні:

Дослідження, проведені Джеймсом Чепменом та його колегами, показали, що індивідуалізований підхід до навчання є найефективнішим для поліпшення навичок читання у дітей з легким ступенем інтелектуальних порушень. Цей підхід передбачає розробку індивідуальних програм навчання, які враховують конкретні потреби та здібності кожного учня [2].

Дослідження, проведені Дженніфер Бурнс та її колегами, демонструють, що ефективність корекції процесів читання у дітей з легким ступенем інтелектуальних порушень значно підвищується, коли батьки беруть участь у процесі навчання. Такий підхід може включати надання батькам різноманітної інформації про техніки читання, залучення батьків до домашнього читання та надання підтримки для навчання дітей.

Дослідження, проведені Крістофером Шуманом та його колегами, вказують на те, що використання різноманітних візуальних технік навчання може підвищити ефективність корекції процесів читання у дітей з легким ступенем інтелектуальних порушень. Ці техніки можуть включати в себе використання діаграм, графіків, зображень та інших візуальних матеріалів, які допомагають дітям [2; 4].

Мета статті – висвітлити результати аналізу спеціальної психолого-педагогічної літератури з проблеми вивчення та корекції процесів читання у молодших школярів із легким ступенем інтелектуальних порушень.

Виклад основного матеріалу дослідження. Порушення інтелектуального розвитку – це порушення розвитку, при якому внаслідок органічного ураження мозку в дитини є стійкий дефіцит інтелекту та адаптивного функціонування в пізнавальній, соціальній та практичній (побутовій) сферах [2].

Процес читання у молодших школярів залежить від багатьох факторів, таких як: психічний розвиток, рівень мовленнєвого розвитку, наявність

порушень у візуальній сприйнятливості та інших. Зокрема, у дітей з легким ступенем інтелектуальних порушень може бути затримка мовленнєвого розвитку, що впливає на розвиток навичок читання.

Однією з особливостей процесу читання у молодших школярів з легким ступенем інтелектуальних порушень є повільний темп читання. Дитина може читати повільно, пропускати слова або робити помилки в словах. Це може бути пов'язано з труднощами у сприйнятті та розумінні тексту, а також з недостатнім знанням лексики та граматики.

Іншою особливістю є труднощі у зосередженні та увазі. Дитина може швидко втомлюватись від процесу читання, зневірюватись та втрачати інтерес до тексту. Це може бути пов'язано зі зниженою увагою та зосередженістю, що є однією з основних характеристик легкого ступеня інтелектуальних порушень. [3, с. 5].

Через слабку здатність до узагальнення та пов'язані з нею труднощі з довготривалою пам'яттю, діти з порушеннями інтелектуального розвитку (ПІР) потребують значної кількості повторень для засвоєння інформації чи формування навичок. З цього випливає два методичних правила:

- потрібно збільшити кількість повторень однієї й тієї ж дії в одних і тих же умовах;
- потрібно збільшити кількість практики однієї й тієї ж дії в різних умовах [2, с. 4].

Організаційно-педагогічні засади корекції процесів читання у молодших школярів з легким ступенем інтелектуальних порушень базуються на комплексному підході до формування навичок читання та розуміння прочитаного. Основні етапи роботи включають: діагностику рівня розвитку читання та інтелектуальних здібностей учнів, розробку індивідуальних планів корекції, використання різних методів та технологій навчання та оцінювання результатів. Діагностика рівня розвитку читання та інтелектуальних здібностей учнів є першочерговим етапом, що дозволяє визначити проблемні зони та індивідуальні потреби учнів.

Використовуючи різноманітні методи дослідження, можна з'ясувати, які саме аспекти читання та розуміння прочитаного є найбільш проблемними для кожного учня. На основі результатів діагностики розробляються індивідуальні плани корекції, які враховують потреби кожного учня. Зазвичай такі плани містять в собі різні методи та технології, наприклад, масштабну роботу з лексикою, граматику та

звуків складом, а також використання інтерактивних методів навчання, таких як групова та індивідуальна робота з текстами та інші. Для оцінювання результатів корекції використовуються різні методи, наприклад, порівняння результатів тестування до та після корекції, або вивчення рівня розуміння тексту за допомогою інтерактивних методів навчання.

Для успішного оволодіння навичками читання у молодших школярів з легким ступенем інтелектуальних порушень важливо застосовувати спеціальні методи навчання. Такі методи повинні бути налаштовані на індивідуальні потреби дитини, враховувати її рівень розвитку та особливості візуальної та мовленнєвої сприйнятливості. Крім того, дуже важливо створити комфортну атмосферу для дитини під час читання, щоб вона могла бути зосередженою та зацікавленою у процесі.

Весь матеріал, який використовується в корекційній роботі з даною категорією дітей, має бути максимально конкретним та наближеним до безпосереднього сенсорного досвіду, що потребує меншого застосування мислення. Дитина має бачити перед собою те, що вона вивчає, чути як воно звучить та мати змогу торкнутися його й виконати із ним певні дії. Найефективнішими в корекційній роботі з дітьми з ПІР є власний досвід, експерименти, використання ігор та інших методів і форм роботи, максимально наближених до реального світу [1; 2].

Висновки та подальша перспектива. Таким чином, розуміння особливостей процесу читання у молодших школярів з легким ступенем інтелектуальних порушень є дуже важливим для успішного навчання та адаптації дитини до життя. Педагоги та батьки повинні бути свідомими про ці особливості та застосовувати спеціальні методи навчання, щоб допомогти дітям з легким ступенем інтелектуальних порушень успішно оволодіти навичками читання та розуміння прочитаного [3; 6].

Отже, організаційно-педагогічні засади корекції процесів читання у молодших школярів з легким ступенем інтелектуальних порушень мають бути спрямовані на індивідуальний підхід до кожного учня та використання комплексу різноманітних методів та технологій навчання. Діагностика рівня розвитку читання та інтелектуальних здібностей учнів є першочерговим етапом, який дозволяє визначити проблемні зони та потреби кожного учня. На основі результатів діагностики розробляються індивідуальні плани корекції з використанням

різноманітних методів та технологій, а оцінювання результатів здійснюється за допомогою різних методів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кобильченко В. В., Омельченко І. М. Наукові аспекти психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами. Вісник Науково-дослідної лабораторії інклюзивної педагогіки за матеріалами V Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю: «Інклюзивна освіта: теорія, методика, практика» (Умань, 28 березня 2019 р.). ВПЦ Візаві, м. Умань. С.120-123.
2. Прохоренко Л. І., Бабяк О. О., Баташева Н. ., Душка А. Л., Недозим І. В., Омельченко І. М., Орлов О. В. Навчання дітей з порушеннями когнітивного розвитку в умовах компетентнісного підходу : навчально-методичний посібник / за ред. В. В. Засенко, Л. І. Прохоренко. 2020. 435 с.
3. Савченко О. Я. Методика читання в початкових класах. Київ : Освіта, 2007. 334 с.
4. Тейлор, Дж. Л., Ліндсей, В. Р., Вілнер, П.І. КПТ для людей з інтелектуальні порушення: нові докази, когнітивні здібності та вплив IQ. *Поведінкова та когнітивна психотерапія*, 2019. № 36 (6), С. 723-733.
5. Теорія і практика олігофренопедагогіки : збірник наукових праць / За редакцією В. В. Золотоверх. К. : Науковий світ, 2007. 230 с.
6. Тищенко В. В. Зміст інтелектуального компонента мовленнєвої діяльності. *Науковий Часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова*, 2005. №3. С. 129–141.

Катерина БАТІГ

магістрантка I року навчання
спеціальності 016 Спеціальна освіта
(Олігофренопедагогіка)
Сумський державний педагогічний
університет імені А.С. Макаренка
Науковий керівник – **А.В. ЧОБАНЯН**,
канд. психол. наук, доцент

МОЛОДШИЙ ШКІЛЬНИЙ ВІК ЯК СЕНСИТИВНИЙ ПЕРІОД РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ З ПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Межами статті визначено, що сучасна система шкільної освіти орієнтована на дитиноцентричний підхід до дитини як особистості, що розвивається, потребує розуміння і поваги її інтересів і прав. На перший план висувається ідея створення оптимальних умов розвитку особистості молодшого школяра, формування його активності. Учень молодшого шкільного віку повинен відчувати себе активним суб'єктом, який постійно відкриває щось нове і таким чином долучається до соціокультурної спадщини. Авторкою визначено важливість розвитку соціально-комунікативної компетентності дітей молодшого шкільного віку з порушеннями інтелектуального розвитку.